

4.1. Ja imam dobru lozinku, a ti?

Prepoznaješ li predmete s fotografija? Znaš li čemu služe?

Znaš li kako zaštititi svoje računalo ili mobilni uređaj?

Internet danas ima široku primjenu u našim svakodnevnim aktivnostima, uključujući *online* učenje, *online* kupnju, *online* igranje kao i *online* druženje. U proteklih nekoliko godina došlo je do velikoga porasta broja društvenih mreža kao što su Facebook, YouTube, Twitter... na kojima dijelimo mnogo osobnih podataka, slike, glazbu i videopisane. Te podatke i informacije možeš zaštititi lozinkama.

Lozinka ili **zaporka** oblik je tajnoga podatka koji je potrebno poznavati da bi pristupio određenim informacijama, mrežnim stranicama, programima i sl. Lozinka je kombinacija znakova (slova, simbola, brojeva...) koje računalo pamti te svaki put kad korisnik želi pristupiti podatku pod lozinkom, od njega se traži upisivanje te lozinke. Kako se ljudi njima koriste da bi zaštitili svoje podatke, nužno je stvoriti dobru lozinku.

Pozorno pročitaj nekoliko informacija o Ani i Luki pa razmisli koja je lozinka sigurnija i zašto.

Ana živi u Kutini. Ima psa Kinga i velik je ljubitelj Rukometnoga kluba Moslavina. Ana je odabrala riječ „moslavina“ za svoju lozinku.

Luka živi u Zagrebu. Njegov je rođendan 13. siječnja i bavi se plivanjem. Njegova je lozinka „Lupliva13“.

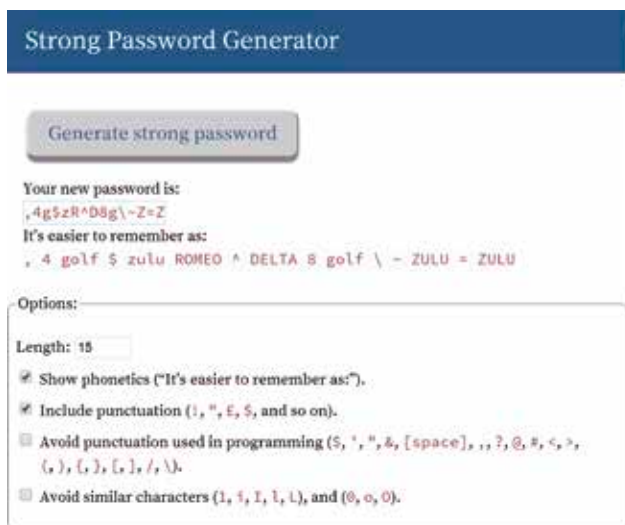
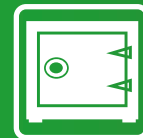
Riješi radni listić *Sigurne lozinke*, petzanet.HR/Modul3/poveznice.

Kod stvaranja sigurnih lozinki dobro je koristiti se naslovom omiljene pjesme, sportaša, naslovom knjige, filma i sl. te ih skratiti koristeći se samo prvim slovima ili zamijeniti neka slova simbolima ili brojevima, npr. omiljena grupa i pjesma (Psihomodopop: Kad sam imao 16).

Sigurna lozinka → Pmp:Ksi16   Slaba lozinka → Psihomodo

Sigurnu lozinku možeš stvoriti i s pomoću besplatnih internetskih alata. Isprobaj program *Strong password generator*, petzanet.HR/Modul3/poveznice. Potrebno je samo odrediti koliko znakova želimo u lozinki i kliknuti na *Generate strong password* i pod *Your new password* pojavit će se tvoja lozinka. Postoje i programi za provjeru sigurnosti lozinke, primjerice *How Secure is my password*, petzanet.HR/Modul3/poveznice. Kad je program crvene boje, lozinka je preslaba, a možeš vidjeti u kojemu bi vremenu tvoja lozinka mogla biti otkrivena.

4.1. Ja imam dobru lozinku, a ti?

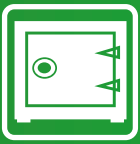

Pravila pri stvaranju sigurne lozinke jesu:

- koristiti se minimalno s osam znakova
- ne koristiti se privatnim podacima (ime i prezime, broj telefona, datum rođenja, nadimak, ime ljubimca...) za lozinku
- izbjegavati gramatički točne riječi i izraze iz rječnika – sve riječi i izrazi koji su dostupni u rječnicima nisu idealne lozinke te se preporuča korištenje „neuobičajenih“ kombinacija riječi
- koristiti se velikim i malim slovima, brojevima i simbolima, npr. upotrijebiti \$ umjesto S, 1 umjesto L ili upotrijebiti &, % (primjer slabe lozinke: \$ilvija; primjer sigurne lozinke: Mp\$i1vjso – Moja prijateljica Silvija je super osoba.)
- nova se lozinka treba razlikovati od ranije korištenih lozinki.

Savjeti kako zaštititi svoju lozinku

- **Nikad nemoj nikomu povjeriti svoju lozinku** (osim roditeljima ili skrbnicima). Nemoj ju nikad povjeriti prijateljima ni kad je riječ o vrlo dobrim prijateljima. Prijatelj može tvoju lozinku odati drugima ili postati bivši prijatelj i zlouporabiti ju.
- **Nemoj se koristiti samo jednom lozinkom** – moguće je da je netko uspio, radeći s tobom, vidjeti jednu tvoju lozinku pa će moći pristupiti svim tvojim računima na drugim stranicama.

4.1. Ja imam dobru lozinku, a ti?

- Stvori lozinku koju ćeš lako zapamtiti, a koju će drugi teško pogoditi.
- Razmisli prije nego što klikneš. Budi vrlo oprezan pri klikanju na poveznicu koja traži prijavu, registraciju, promjenu lozinke ili kakvu drugu privatnu informaciju.
- Zaštiti svoje računalo. Ni najbolja lozinka na svijetu neće ti koristiti ako netko gleda kako ju upisuješ ili ako si se zaboravio odjaviti s računala. Budi siguran da se koristiš najnovijim programima za zaštitu od virusa.
- Razmisli i o lozinki za mobilni uređaj. U slučaju da ljudi s lošim namjerama pronađu tvoj nezaključani mobilni uređaj, ukrast će tvoje informacije, dugo telefonirati ili poslati mnogo poruka u tvoje ime. Netko tko se predstavlja tobom, može uznemiravati druge ljude iz tvoga adresara.

Naravno, uvijek će se naći oni koji bi na temu zaštite lozinke mogli sumnjičavo gledati dodajući kako se do bilo kojega podataka može doprijeti uz dovoljno znanja, uložena truda, vremena i novca. Međutim, imaj na umu da **svaki oblik zaštite podiže razinu sigurnosti**: što je tvoja lozinka kompliciranija, to ćeš učiniti težim, sporijim i manje isplativim posao svakomu tko ju želi otkriti.

Ponovimo

Što je lozinka?

Navedi neka od pravila za stvaranje sigurne lozinke.

Zašto su sigurne lozinke bitne?

Kojih se savjeta treba pridržavati da bi lozinka ostala zaštićena?

Dodatne aktivnosti

U igri i kvizu *Ja imam dobru lozinku* provjeri svoje znanje o stvaranju sigurnih lozinke, [petznet.HR/Modul3/poveznice](https://petznet.hr/Modul3/poveznice).